EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 02 23
COM(2024) 86 final

2024/0047 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo, kuriuo nustatomos GALILEO palydovų paleidimo iš JAV teritorijos saugumo procedūros, pasirašymo Sąjungos vardu ir laikino taikymo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Iš Gvianos kosmoso centro vienašališkai pasitraukus Rusijos personalui ir atšaukus du „Sojuz“ paleidimus 2022 m. balandžio ir rugsėjo mėn., taip pat paskelbtus apie „Ariane-6“ vėlavimą, Sąjunga turėjo rasti alternatyvių būdų skubiai tęsti GALILEO palydovų paleidimus, kad būtų užtikrintas tinkamas GALILEO sistemos, kuri yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/696[1] (toliau – Sąjungos kosmoso programos reglamentas) įsteigtos Sąjungos kosmoso programos dalis, veikimas.

Atlikusi kitų esamų paleidimo įrenginių techninių galimybių studijas, Komisija padarė išvadą, kad vienintelius su GALILEO palydovais suderinamus paleidimo įrenginius tiekia gamintojai Jungtinėse Valstijose.

2023 m. sausio mėn. Komisija kartu su kelių valstybių narių paskirtais saugumo ekspertais apsilankė kosmodromuose Jungtinėse Valstijose. Šio apsilankymo metu įsitikinta, kad iš tų Jungtinių Valstijų kosmodromų palydovus leisti galima, taikant saugumo priemones, tinkamas atsižvelgiant į GALILEO palydovų saugumo požiūriu neskelbtiną medžiagą ir dokumentus, įskaitant Europos Sąjungos įslaptintą informaciją (toliau – ES įslaptinta informacija).

Siekiant užtikrinti informacijos GALILEO palydovuose saugumą, būtinas teisiškai privalomas susitarimas su Jungtinėmis Valstijomis: kad būtų apsaugotas GALILEO palydovų vientisumas Jungtinių Valstijų teritorijoje ir ES įslaptintos informacijos, kurios negalima atskleisti Jungtinėms Valstijoms ir kuri yra palydovuose arba susijusi su palydovų paleidimu, konfidencialumas.

Bet koks ES ir Jungtinių Valstijų keitimasis įslaptinta informacija GALILEO palydovų paleidimo tikslais ar jos teikimas turi atitikti ES ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės susitarime dėl įslaptintos informacijos saugumo[2] ir jo saugumo priemonėje dėl įslaptintos informacijos apsaugos, dėl kurios susitarta 2007 m. liepos 18 d., nustatytus reikalavimus.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Ši iniciatyva atitinka Reglamentą (ES) 2021/696, kuriuo nustatoma Sąjungos kosmoso programa ir kuriame numatyta, kad Komisijai tenka visa atsakomybė už Sąjungos kosmoso programos įgyvendinimą, įskaitant įgyvendinimą saugumo srityje, nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje.

Ši iniciatyva atitinka 2004 m. birželio 26 d. Dromolando pilyje, Klero grafystėje pasirašytą Jungtinių Amerikos Valstijų ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių susitarimą dėl GALILEO ir GPS palydovinių navigacijos sistemų ir su jomis susijusių programų skatinimo, suteikimo ir naudojimo[3], kuris įsigaliojo 2011 m.

Ši iniciatyva taip pat atitinka 2007 m. balandžio 30 d. Vašingtone priimtą Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės susitarimą dėl įslaptintos informacijos saugumo,

[1] Oficialusis leidinys L 170, 2021 5 12.
[2] Oficialusis leidinys L 115, 2007 5 3.
[3] Oficialusis leidinys L 348, 2011 12 31.

visu pirma šio susitarimo 19 straipsnį, ir su juo susijusią saugumo priemonę dėl įslaptintos informacijos, kuria keičiasi ES ir Jungtinės Amerikos Valstijos, apsaugos, bei juos papildo.

- **Suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis**

Šis susitarimas dėl saugumo būtinas tam, kad būtų galima paleisti palydovus, kurie yra paskutiniai GALILEO palydovinės navigacijos sistemos, kuri yra būtina siekiant vykdyti užduotį teikti ilgalaikes, pažangiausias ir saugias padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo paslaugas, kaip reikalaujama pagal Sąjungos kosmoso programos reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punktą, veikimui užtikrinti reikalingi elementai.

GALILEO teikia paramą pagrindiniams ekonomikos sektoriams, visų pirma telekomunikacijų, energetikos ir transporto sektoriams, ir padeda užtikrinti jų ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą.

Sąjungos kosmoso programos GALILEO komponento teikiamomis palydovinės navigacijos paslaugomis prisidedama įgyvendinant kelis ES prioritetinius tikslus, įskaitant žaliojo kurso, prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusios Europos, žmonėms tarnaujančios ekonomikos ir pasaulyje stipresnės Europos tikslus.

GALILEO palydovinės navigacijos paslaugomis taip pat prisidedama prie taikos, saugumo ir darnaus vystymosi pasaulyje.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 218 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima sprendimą, kuriuo suteikiami įgaliojimai pasirašyti susitarimą.

Pagal SESV 189 straipsnio 2 dalį Europos Parlamentas ir Taryba, veikdami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, nustato Europos kosmoso politikos tikslams pasiekti būtinas priemones, pavyzdžiui, Sąjungos kosmoso programos reglamentą. Susitarimo dėl saugumo pasirašymas su JAV yra būtina GALILEO palydovų paleidimo iš JAV sąlyga, todėl jis yra būtinas Sąjungos kosmoso programos reglamentui įgyvendinti.

- **Proporcingumo principas**

Siekiant nustatyti šalių (ES ir JAV, kaip trečiosios šalies) teises ir pareigas, reikalingas tarptautinis susitarimas pagal SESV 218 straipsnį. Nustatyti privalomas šalių teises ir pareigas būtina siekiant užtikrinti tinkamą GALILEO turto, kuris bus importuojamas į JAV teritoriją paleidimo tikslais, saugumą. Tarptautinio susitarimo forma pasirinkta siekiant nustatyti teises ir pareigas, kurios būtų privalomos pagal tarptautinę teisę.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Sąjungos kosmoso programos komiteto saugumo grupė, Saugumo akreditavimo valdyba ir Tarybos saugumo komitetas buvo informuoti apie derybų užbaigimą ir planuojamą Komisijos rekomendaciją dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pasirašyti susitarimą.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Komisija, diskutuodama su Sąjungos kosmoso programos komiteto saugumo grupe, Saugumo akreditavimo valdyba ir Tarybos saugumo komitetu, surinko būtiną informaciją ir ekspertines žinias.

- **Pagrindinės teisės**

ES ir JAV susitarime visapusiškai atsižvelgiama į esminius ES arba vienos ar kelių valstybių narių interesus, į tai, kad svarbu užtikrinti pagarbą demokratijai ir laikytis teisinės valstybės principų bei Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principų.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Biudžeto požiūriu, sudarant susitarimą su JAV, kuriame nustatomos GALILEO palydovų paleidimo iš JAV saugumo procedūros, nereikės skirti išteklių ar išorės asignuotųjų pajamų. Todėl poveikio biudžetui nebus.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Šį susitarimą įgyvendins ir stebės Europos Komisija ir kelios Susitarime nustatytos Europos bei JAV organizacijos, kaip antai Europos kosmoso agentūra, Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra, JAV muitinės ir pasienio patrulių tarnyba, JAV Federalinė aviacijos administracija. Atsižvelgiant į šio susitarimo įgyvendinimą ir stebėseną, bus keičiamasi informacija apie šių organizacijų kontaktinius asmenis.

2024/0047 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo, kuriuo nustatomos GALILEO palydovų paleidimo iš JAV teritorijos saugumo procedūros, pasirašymo Sąjungos vardu ir laikino taikymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 189 straipsnį ir 218 straipsnio 5 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) atšaukus du „Sojuz“ paleidimus iš Gvianos kosmoso centro 2022 m. balandžio ir rugsėjo mėn., taip pat paskelbtus apie „Ariane-6“ vėlavimą, Sąjunga turėjo rasti alternatyvių būdų skubiai tęsti GALILEO palydovų paleidimus. Tai labai svarbu siekiant užtikrinti tinkamą GALILEO sistemos, kuri yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/696 nustatytos Sąjungos kosmoso programos dalis, veikimą;

(2) 2023 m. birželio 28 d. Komisija pateikė Tarybai rekomendaciją dėl Tarybos sprendimo, kuriuo Komisija įgaliojama pradėti derybas su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis (toliau – JAV) dėl GALILEO palydovų paleidimo iš JAV teritorijos saugumo procedūrų (dok. Nr. 11233/23). Teikdama šią rekomendaciją Komisija taip pat pateikė Tarybai derybinių nurodymų projektą (dok. Nr. 11233/23 ADD 1);

(3) 2023 m. liepos 5 d. Komisija Tarybos saugumo komitetui pateikė rekomendaciją dėl Tarybos sprendimo, įskaitant derybinius nurodymus;

(4) 2023 m. lapkričio 23 d. Taryba suteikė įgaliojimus Sąjungos vardu pradėti derybas siekiant sudaryti Sąjungos ir JAV susitarimą dėl saugumo, kuriuo nustatomos GALILEO palydovų paleidimo iš JAV teritorijos saugumo procedūros;

(5) JAV jau seniai bendradarbiauja su Europos Sąjunga palydovinės navigacijos srityje. ES ir JAV susitarimas dėl GALILEO ir GPS palydovinių navigacijos sistemų ir su jomis susijusių programų skatinimo, suteikimo ir naudojimo galioja nuo 2011 m.;

(6) ES ir JAV yra sudariusios susitarimą dėl informacijos saugumo[4], kuris bus taikomas ES konfidencialiai informacijai, kuria bus dalijamasi su JAV;

(7) derybos buvo užbaigtos ir abi Šalys susitarė dėl teksto;

(8) šio susitarimo tikslas – nustatyti GALILEO palydovų paleidimo iš JAV teritorijos saugumo procedūras;

[4] Oficialusis leidinys L 115, 2007 5 3.

(9) šis susitarimas turėtų būti pasirašytas Sąjungos vardu su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau; atsižvelgiant į tai, kad GALILEO paleidimo atveju laikas yra labai svarbi aplinkybė, šis susitarimas turėtų įsigalioti laikinai,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl saugumo, kuriuo nustatomos GALILEO palydovų paleidimo iš Jungtinių Amerikos Valstijų teritorijos saugumo procedūros (toliau – Susitarimas), pasirašymas su sąlyga, kad minėtas susitarimas bus sudarytas.

Pasirašyti numatyto Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

Tarybos generalinis sekretoriatas parengia įgaliojamąjį raštą, kuriuo asmeniui (-ims), kurį (-iuos) Komisija nurodė kaip Susitarimo derybininką, suteikiami įgaliojimai pasirašyti Susitarimą su sąlyga, kad jis bus sudarytas.

3 straipsnis

Šis susitarimas laikinai taikomas pagal jo 12 straipsnio 2 dalį iki jo įsigaliojimo dienos.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė